

34. Pjesnička večer na Brižićevin dvuoru

Po posebnom pozdravu načelniku Preka, gospodinu Juri Brižiću započela je 34. „Pjesnička večer na Brižićevin dvuoru“ 3. kolovoza, augusta 2024. ljeta. Kako je naglasio prof. dr. sc. Robert Bacalja, predsjednik Društva hrvatskih književnika ogranak Zadar i ugledni profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišća u Zadru: „...i ovo ljeto smo srićni ča po trideset i četvrti put moremo ovde u Dvuoru obitelji Brižić, Jurin, Biloglav, Čiklič ter slovačke obitelji održati našu pjesničku večer. Stoga im zahvaljujemo, a zahvaljujemo i Vam draga publiko ča nas toliko ljet pratite. Kada smo započinjali 2. kolovoza 1991. ovde u Dvuoru nigdo nije sanjao da ćemo se toliko dugo ovde naleziti. Toga 1991. navršilo se sto ljet od tragičnoga događaja kad je kraj Školjića smrtno stradalo 16 lavandijerov. Osvrćući se na Briži-

ćev dvor i njegov početak, onda je on vezan za program, ki smo bili naminjali obilježavanju toga događaja u ljeto 1991. i tada su nastupili ovde u Dvuoru Joja Ricov, Ante Toni Valčić i Slavko Govorčin, kako znate vi ki ste s nami od početka, a mladjim triba to spomenuti. Bio je velik entuzijizam, da u osvitu nam nove Hrvatske zagledamo u našu bašćinu i identitet, ki se je toliko ljet nastojao osporiti. U tom smislu moram spomenuti našega dragoga i neprežaljenoga Senka Sorića, ki je bio duša opstanka hrvatske kulture i čuvar bašćine i identiteta u našem Preku. Tako se je skupio jedan broj entuzijastov, ki je pokrenuo ov naš susret posvećen domaćoj riči, ka je s vrimenom prerasla zavičajni okvir i postala relevantna u nacionalnoj kulturi. Kako smo prošlo ljeto napomenuli, „Dvuor“ nije statičan on je od

Petar Tyran čita pjesmice na Brižičevin dvuoru. *foto: e.t.*

početka raznovrstan i upoznaje nas s hrvatskim bićem od Panonije bilo istoka, Subotice/Tavankuta i Pečuha do zapadne strane Gradišća, od Istre do južnih hrvatskih otokov i naše hrvatske Atene Dubrovnika, od Medjimurja do Krka. To su signali ovoga Dvuora. Cilj je upoznati sve ono pozitivno ča daje hrvatska kultura i pojedinci, ki je gradu viditi i učiti od njih, ki često i samozatajno neprekidno stvaraju i pridonose izgradnji hrvatskoga identiteta. Triba istaknuti, da niti jedno ljudsko djelovanje nije toliko vezano za život kao književnost, a pred svim pjesniš-

tvo. Tako Antun Barac ističe, da se prava umjetnost prepoznaje ako donosi univerzalne poruke, ke se temelju na životu: „O velikoj umjetnosti more se govoriti samo onde kade svaki človik more da najde nešto diboko svoje. A takovu umjetnost, more da daje človik ki – uz veliku sposobnost proživljavanja i stvaralačku snagu – nije ostao zatvoren med svojimi knjigami, nego je uvijek zadržao dodir kontakt s krupnimi pojavami života i realnimi patnji svojih suvremenikov.“ (Barac, 1935: 206) Evo nam pred nami toliko života, ufam se da ćemo od naših pjesni-

Jurica Čenar u društvu pjesnikov na književnom susretu. *foto: p.t.*

kov ovput doznati puno toga vridnoga i važnoga životnoga. Ovoga ljeta izbor pjesnika je osobit. Pridružili su nam se ugledni gosti iz Istre: Boris Domagoj Biletić i Vladimir Pernić (ki dolazi iz neponovljivoga istarskoga Roča, kade je (pretpostavlja se) pripravljena i prva hrvatska tiskana knjiga (a spominju se i IZOLA, VENECIJA, ROČ I KOSINJ kao mjesto tiskanja), Misal po zakonu rimskoga dvora, 1483., i komu su izmed ostalih djelovali Juri Žakan i Šimun Greblo, ugledni hrvatski glagoljaši, a eto triba spomenuti, da je naš sumješćan don Josip Ma-

šina danas župnik u Roču, Humu i Lanišću), rič je o dvi stupi novijega čakavskoga pjesništva, oba dva antologijski pjesniki zastupljeni i u Stojevičevoj antologiji Čakavsko pjesništvo XX. stoljeća. Konačno gospodin Biletić, ki je upravo objavio novu zbirku čakavske poezije i to je veliki događaj za našu hrvatsku čakavsku rič. Tako da ovput imamo i premijeru, rič je o knjigi: EKLEKTIKA: Zajika Janus Jazika. Ovde je s nami i Jurica Čenar, glavni akter novijega hrvatskoga čakavskoga pjesništva u Gradišću, nazočan svojim pjesništvom i danas jer je i

lani (2023.) objavio pjesničku zbirku „Brojim dane” u izdanju Hrvatskoga kulturnoga društva u Gradišću u Željeznom. Zvonko Sutlović, naš dragi prijatelj i suradnik predstavlja zadarske otoke, ovde sa susjednoga Iža dolazi s nizom novih pjesam po nastupi diljem Hrvatske i kao poeta oliveatus s Croatie Redivive u Selca na Braču. Konačno nam se pridružuje i Petar Tyran, gost jur ljeta dugo, ki je zapravo naš otočan, a ovo ljeto još već, ki je po dugoljetnom uredjivanju Hrvatskih novin u Austriji otišao u zasluženu mirovinu ter će imati već vrimenta posvetiti se svojoj kući u Sutomišćici. S nami je i Tonči Vlaho Lazibat, ki će nam opet pružiti zadovoljstvo interpretacijom svojih pjesam iz svojih zbirkov Nedodirljivo lijepa, Žuti tulipan, za ku je dobio nagradu Dragutin Tadijanović Zaklade HAZU 2020. ter Zaljubljeno more (Izabrane pjesme) 2021. Uz naše pjesnike čut ćemo i natuknice iz Rječnika govora mjesta Preka Mercedes Cede Barić, ke će čitati Evelin Dorkin Gregov i Karmen Gregov. Evo je i Preko konačno dobilo svoj rječnik. Čestitamo Cedi na velikom trudu i upornosti (prikupljala je

leksik čak četrdeset ljet), da ov rječnik ugleda svitlo dana, ki je ujedno i osamnaesti rječnik iz biblioteke Matice hrvatske Ogranka u Zadru „Rječnika mjesnih govora.“

U glazbenom dijelu programa nastupila je klapa Diadora iz Zadra. S nami je tribao biti i ugledni hrvatski pjesnik i književnik, akademik Luko Paljetak. S velikom željom htio je doći u Preko, jer ga mnoge uspomene vezuju za Zadar i Preko, no na našu veliku žalost napustio nas je u maju 2024. (Konačno s kolegom Tonkom Maroevićem bio je ovde na jednoj od naših večeri. Prisjetimo se programa te naše dvajsete jubilarne večeri 2010. ljeta: nastupili su Pajo Kanižaj, Joja Ricov, Luko Paljetak i Tonko Maroević, a glazbenom dijelu klapa Barufa i Koljnofski Štrabanci. Milena Dundov čitala je stihe iz Marulićeve Judite.) S dubokim poštovanjem posvetili su mu dio ovoga susreta. Dramska umjetnica Milena Dundov govorila je o Lukovom djelovanju u Zadru, napose, pred svim u Kazalištu lutaka Zadar i čitala je izbor iz Lukove poezije.

Kako je spomenuo Robert Bacalja: „Na našu veliku žalost nekoli-

ko je naših dragih prijateljev i sudionikov Brižićevoga duvora preminulo tijekom ljeta: zadarska pjesnikinja Senka Paleka Martinić, ka je u Dvuoru bila 2017. ljeta, a napustio nas je i bard zadarske čakavščine Slavko Govorčin, ki je zapravo bio i suutemeljitelj Brižićevoga duvora jer je nastupio toga prvoga 1991. ljeta (i potom većkrat), a autor je Requijama za 16. lavandiera. Od prošloga Brižićevoga duvora napustio nas je profesor Mladen Dorkin, ki je ove imao zapažena predavanja o Nazoru i našem Melkioru Mašini, a na našu veliku žalost napustio nas je i naš sumješćan Mladen Brižić, pjevač u klapi Intrada. Sa

svimi njimi oprašćamo se s dibo-kim poštovanjem i zahvalom za sve dobro ča su napravili za svoje mjesto i hrvatsku kulturu.“

Na kraju se je Robert Bacalja zahvalio domaćinom u Dvuoru, obitelji Biloglav, Brižić, Čiklić i Jurin, ter obitelji iz Slovačke, sponzorom: Turističkoj zajednici Općine Preko, Zadarskoj županiji, Općini Preko i načelniku gospodinu Juri Brižiću, direktoru TZ Preko gospodinu Ivanu Košti, svakako našim svim gostom i sudionikom i je izrazio svoje ufanje susretu i sljedeće ljeto – a pak su se u Brižićevin duvoru poslužili kusićem kruha i nazdravili čašicom vina.

Hrast naših starih

Va našoj lipoj Gori blizu Kuta
Stoji velik stari hrast blizu puta
Hrastom naših starih ga zovemo
Njemu va goste već puti dojdemo

Zač je ali važan ov visoki orijaš
Na koga smo svi gizdavi, aš je on naš
Ovde još od davnih vrimen za nas nosi
Otajnost još veću, kad dojdemo bosu

Kad se na klupicu uz njega posadiš
Va miru si svoju dušu onda otpriš
Ne triba ti dugo vrimena čekati
Da ti se pojavi Bogorodica Mati

Čudnovatost toga hrasta ada ta je
Da ti se javu u skrovnosti tajne
Dvanajst ji je mislim, tako sam brojio
Marijov, znam da ku sam i izostavio

Hrast je znamo drivo naše Panonije
Na vlažnom mjestu on raste najbolje
Ugru rič ta arast uprav znači ona
Da zemljicu majku moči živa voda

Ćutiš ovde zvuke moćne Transilvanije ¹
S druge strani krunu Celjanske Marije
Lovretanska priča Koljnofske Marije
Veže nas z ubrovom morja Italije

Prigni se sad ali skrušeno naš sluga
Na molitvu brate, slabija je tuga
Črnu našu Gospu isto mjesto diči
Kot i onu va Sinji iz Rame došlu kinči

Jurska suze krvave točeća Marija ²
Povezana krugom postavljenog Križa
V Dalmaciji na suncu sjaji i gori ³
Kot i ona v poljskoj nam Jasnoj Gori

Gospa va staroj crikvi skrovna lajtanska
V našem kraju ona prva lovretanska
Najstariji simbol Majke nam Svetice
Pozdravlja i moli z Dolny Vestonice ⁴

*1. Csíksomlyó, veliko
marijansko shodišće u
Transilvaniji*

*2. Jurska Marija nas
veže i s onom u Irskoj
od kuda je došla*

*3. Iznad Grebašćice
postavljeni Križ*

*4. Najstarija Venera
Europe*

Naša Kapela

Lipa crikva stoji naša zvana sela
Uz put gizdavo va žutoj farbi cijela
Dva i pol stoljeća naš ju narod časti
Domaći, tudji, siromašni, a i bogati.

Na tom važnom vlažnom mjestu
Kip Marije stao je k Bujsi uz ciestu
Velika je crikva, a zove se kapela
Na mjestu starije kapele je nastala

Nadasdy ju na svoje kéeri spominak
Dao postaviti po legendi na Bobounjak
A svećenik Behofšić i svi odlučno stali
Stoljeće kašnje složno lipu crikvu uzidali.

Dobrotvori velikaši, pa i Šopron grad
Dali su od sebe sve da b' se moglo zidati
Posvećena, a po peti leti ne ćete vjerovat
Velika i dična poruka će se va njoj stat

Széchenyi je peljao pred oltar Marijin
Na ruki mu svitli lip perstanj Julijin
Zaručnja Ferencu udovica brata biše
Kako to lipo sve va strari knjiga piše

Loretanska Črna Madona od kamena
Dar je bil Ferenc Nadasdyja imena
Ona je jedina va orsagi ugarskom denas
Loretanska Črna Madona za sve nas

Pred crikvom pilj svetog Rokuša stoji
Ki se med lipše brončane štatue broji
Dar je to nam od naši prijatelji stari
Bibinjci ki su pokazali to ziz svoji dari.

Na njoj spominak na Ivana mučenika
Koljnofskoga farnika pjesnika Blazovića
Ki se je va boji čvrsto i i gizdavo držal
Ni se j' bojal, znam uz Boga je stal.

Ovde stoji tabla i Capi Mati Šinkoviću
Dugo ljet kantoru zapalimo mu sviću
Napisal pjesme o selskom žitku starom
Joška je zna napamet mladom i starom

Kapela va njoj Gospa leži na dužini
Istoj kot no ona Črna zdola va Sinji.
Dužina kontinentu na Dugom Ratu maše
Lovretanska pak širina uprav simo paše

Na Dugom se Ratu skoro pa mitski
Križaju puti lovretanski i koljnofski
Povezani smo, ali i poprik i na krugi
Črna Madona spasenje nam budi!

ČUDESNA VODICA

„Najlipše na čudu je, da se kadakoč zaistinu dogodi.“

— Gilbert K. Chesterton —

Mojoj dragoj sestri Giti i dragomu šogoru Manfredu
prilikom njevoga 60. rođendana, 31. augusta 2024.

DUŠA

Kada vrime teče friže,
Zlatna jesen se nadiže,
Kad jur svagdir malo stišće,
Još i duša mjesto išće.

Tijelo ju prečvrsto veže,
Kot preuski remen steže.
Višem' želji se posvetit,
Slobodno kot ptica letit.

DJUNDJA

Nut i naša si je Gita,
Čista djundja, margarita,
Vrijeda najveć zaželjila,
Da bi malo sproletila.

„Ali kako? No tr kamo?
Ću li tamo pa onamo?
Verug da se tako,
Zbavim bar nek kako!“

Dugo si j' trapila glavu,
Sriću nij' imala pravu.
Kotno skrbna bijela vila
Na pomoć je dohitrila
Mārtha Louise, plemenita,
Šireć glase 'z drugog svita:

„Meditacija je cesta,
U nebeska, rajska mjesta!“

ŠKALE

Gita nek zašpiči uši,
Vist kraljevska slast je duši.
Misli vrtu se u glavi,
Samo jedno ju još bavi.

Sestra Eva dost se čudi,
Kad se Gita k njoj potrudi
Tr za ruke čvrsto zgrabi,
K školovanju išle da bi.

Dane dugo nisu spale,
Tvrde škamlje su čuvale.
Slijedile su tajnom' planu
O preželjnom' putovanju:
Jakova nebeske škale
Nje na cilj bi otpeljale.

Zasad ali san zrelije,
Trudne duše dvi obviije.
A iz mraka glas im čisti
Pomoć andjeosku nazvisti.

VODICA

Zorom bijelom duha mila
K sestram tiho je dospila.
Kotno tamjan se širila,
Svu im snagu raspirila.

Zrak dušeći čim zadišu,
Ćutu silu čudnu, višu,
Slijedit duhi pod uvjeti
Kot koč zvijezdi kralji sveti.

Skoro su se popiknule
Tr od čudjenja zinule
Gledeć flošice prešare
Andjeoske vodice stare:

„Kapljice nek tri koristiš,
Mutnu auru da očistiš
I na svakom imaš polju
Lijek za bilo ku nevolju!“

Glasno su pa škrebetale,
Domom kad su koracale.

ČAROLIJA

Kumaj na prag su dospile,
Brige sestre su trapile.
Će im prilika se pružit,
Andjelom na diku služit?

Giti tribala je seda
Prva pomoć slatkog' leda.
Odmah v' nebu se ćutila,
Nad svi oblaki j' lebdila.

Ćim pa pomoć je sfalila,
Vred se k zemlji približila,
Da u narućju tišine
Skrovni posao svoj poćinje.

Bistre vode si navadi,
Žlicom meda ju zasladi.
Kot vrhunac recepture
Kapne andjeoske tinkture.

Slabo miša, ćvrsto trese
Tr na sunce ju odnese.
A na kraju ruke sklopi,
Pomoć andjeosku zasopi.

MAĆAK

Nut za peću maćak stari
Danom obićno sanjari,
Danas ali zboka gleda,
Ća goda se zvana reda.

Kad se Gita k njemu spravi,
Dlaka mu se sva nastavi.
Ćim pa na njega usmira,
Maćka strah paralizira.

Nek s vodicom se zamahne
Maćak jedva još zadahne.
Kot raketa 'z kerbe skoći,
Kada pljusak ga namoći.

Osam dan već nij' se lijenio,
Moć vodice plaho j' ćijenio.
Naravno je lovio miše!
Vadne, v' noći? Manje, više!

GOSPODAR

Ča na mačku se probilo,
Bi človičku li hasnilo?
Nalog čeka, moram reći,
Sad na Gitu čuda veći.

Nima lazno, da b' štentala,
Pacijenta je imala,
Ki na poslu protiv jada
Terapiju triba ada.

Kumaj ured on napusti,
Jur na čin se Gita spusti.
Sigurna, da nij svidoka,
Friško vodicu raspoka.

Sobu svagdir mu pošprica
Kotno tiha godinica.
Još zgotavlja s mnogo mara,
Kad začuje gospodara.

Zdaleka jur vidi vruću
Zizma črljenu mu buću.
A brbljanja puna brada
Oštro puca mu od jada.

Čim se volje zle povrne,
Naglo Giti se obrne
Tr pofuzne se po podu,
Nju pogodi još na plodu.

Dobro si natukao ruke,
o, i fuga stvara muke.
Nauk mudri čvrst mu bit će:
Naglost pelja do nesriće!

KLINČAC

„Teče kot po čistom loju!“,
Dili Gita radost svoju
Da izmoli novu sriću,
Andjelom upali sviću.

„Krenut putem digitalnim,
Služit sferam virtualnim!“,
Jasno gluši nalog novi,
Internet je cilj gotovi.

Svega onde životari,
Svaku auru ča pokvari.
No i andjeli čuvari
Na već mjesti su vladari.

A med njimi, nek pomučē,
Samo s Gitu četa vruće,
Andjeo, biše višeg' sloja,
Ar nebeska j' mirio polja.

Još nij' okom zamignula,
Vodicu da j' prevrnula.
Proljala je tekućinu
Na kompjutorsku platinu.

Pitam se, kako iz hiže
Došla j' vodica kroz mriže,
Točno pa na cilj dospila,
Andjela nje poškropila.

Ali pravom' čudu liči,
Manfreda kad zaoblīči.
Jakova su škale prave
Na mah skrsnule joj 'z glave.

Sva na zemlji tajnovita
V' nebu sedmom lebdi Gita.

A uza nju dragi mili
Smih i tugu s njom si dili.

Vedra noć kad se dorine,
Klinčac vjerni ne počine.
Čudnovita strast ga gnjavi,
Zvijezde gledat se otpravi.

Čim se bijeli danak vrne,
Srićno Giti se obrne.
Nit za Boga ne uvadi,
Kade uzrok je navadi.

MISLI

Kreću mi se vrime zadnje
Čudne misli i povadne,
Da je mene sestra bila
Negda tajno poškopila.

Ar je zdavno dobro znala,
Eva bi joj pravo dala,
Da prez andjeoske vodice
Ne bi bilo 've pjesmice.

Ime Margit odnosno Gita je porijeklom starogrčke riči „margaretēs“, ča znači djundja. Naša djundja ljubi andjele i sladoled.

Jakovljeve škale povezuju nebo i zemlju. Po nji se kreću andjeli (Knjiga postanka/Genesis).

Märtha Louise, princeska Norveške, je članica norveške kraljevske obitelji i vračiteljica duha. Gita i sestra Eva su s velikim oduševljenjem pohađale nje seminare.

Manfred, Gitin muž, je strastven inženir geodezije i hobistički astronom, zvjezdar. Slobodno vrime posvećuje pred svim svojemu opservatoriju.

Gita i Manfred upoznali su se u četu na internetu.

Nisam odgojila sina

Nisam odgojila sina da postane vojak,
nek da bi kroz njega svit bio veselje i vedrina.
Ki mu oružje va ruke dâ je nazlobnjak,
da s njim usmrta druge majke sina?!
Neka se narodi svadjaju za svoje cilje.
Doba je, da se oružje vrže na stran.
Boju bi vrijeda bio konac van,
ako bi svih majkov cilj bio isti i jednak:
„Nisam odgojila sina, da postane vojak.“

Habe meinen Sohn nicht erzogen um einzurücken,
vielmehr um all meine Lieb über ihn zu ergießen.
Wer wagt es, ihm eine Waffe in die Hand zu drücken,
um auf einer anderer Mutter Sohn zu schießen?!
Sollen doch Nationen um ihre Zukunft streiten.
Es ist Zeit, die Waffen nieder zu legen.
Es würde keinen Krieg mehr geben,
wenn alle Mütter riefen mit Entzücken:
„Habe meinen Sohn nicht erzogen um einzurücken.“

*Na hrvatski i nimški prenosila Doroteja Zeichmann
iz amerikanske jačke protiv boja iz ljeta 1914./1915.:*

I didn't raise my boy to be a soldier,
I brought him up to be my pride and joy.
Who dares to place a musket on his shoulder,
To shoot some other mothers darling boy?
Let nations arbitrate their future troubles.
It's time to lay the sword and gun away.
There'd be no war today,
If mothers all would say,
„I didn't raise my boy to be a soldier.“

*Lyrics: Alfred Bryan
Composer: Al Piantadosi*

Ča si željim za Božić

Da već ne bude škuro i tamno
a naše ponašanje zlo i sramno.

Da bi se sve opet rasvitlilo
pak da već boja ne bi bilo.

Da jedan drugoga razumimo
i srce drugomu otvorimo.

Da jedan drugomu zaista pomaže
a ne sam sebi u žep laže.

Da jedan drugoga ne na stran riva
i svoje krivice ne pokriva.

Da u drugomu vidimo lipo i dobro
a ne samo zlo i škodno.

Da betlehemska svića naš dom rasvitli
i našu dušu i srce razvedri.

1. 12. 2023.

foto: Pixabay/ChepeNicoli

Pohvalna pjesma susjedskomu selu

Najraniji spomin na Klimpuh je on dan, kad je došla naša mama suznimi očima iz vinograda domom. U onom malom trsu na Krčiću, čisto blizu naše loze, smo imali črišnju s najboljim sadom širom-barom. Bile su to črišnje žutkasto/svitločrljene farbe, meke kot putor i slatke kot cukrići. Črišnje, ke nikada nisu bile črvive, jer nisu dospile preveć ozrežati. Stablo je naime ležalo ravno kraj puta, kim su hteli pojti klimpuški dičaki domom. Po svojem kupanju u našem ribnjaku, koga smo uvijek zvali pasenom. Kad se je htio šereg ditićev spustiti na ovo črišnjevo stablo škvorcem spodobno, su je mogli sprazniti skoro do zadnjega kusića. Onoga spomenutoga dana reče naša mama:

„Dica, tako rado bi vam bila donesla črišanj. Ali niti jedne nisu ostavili.“

U oni dani klimpuške dičake nisam preveć ljubila. Bio je naš sād

od našega stabla, koga su nam zeli. Danas znam: bio je njev izazov i njev glad za nečim slatkim. U oni dani nije bilo mnogo slatkarije, koj smo se mogli veseliti. Želju za slatkim smo si mnogokrat utišili kad smo na paši ili uz potok jili on škurolilasti cvijet, koga smo imenovali „turski med“. Ljeta kašnje druga scena. Kiritof u Cogrštofu. Našega crikvenoga patrona sv. Ivana Krstitelja dilimo s Velikom Holovajnom i Sv. Margaretom. Kiritof u moji mladi ljeti biše još pravi kiritof. Poseban dan, na koga smo se jur tajedne dugo veselili. Svakoljetno pitanje biše, je li će dojtii autodrom. Kiritofu je slišio od sebe razumljivo pohod svetačne maše, koj si je htio pozvati seoski farnik prodikača iz druge fare. Slišio je ovomu velikomu svetku i novi kljat, koga je uvježbanom rukom ušila Ana Bencljova, naša obiteljska šivalja.

Od nje ruke je nastala svetačna pratež za prvo pričešćanje, beringu (bermanje, konfirmaciju), prvi bal i mnoge kiritofe ter pire. Ča je još slišilo našim kiritofom kot amen u očenašu biše činjenica, da su se klimpuški junaki uvijek bili. Strastveno, glasno, jadovito ter angažirano. Stalno nastupajući u črijedi, grozeći se svakomu, ki je njim nek bliže dohadjao. Spominjam se, kot da bi se bilo čer dogodilo, kako smo se u dvi jutro odvezli u Veliku Holovajnu, kad se je domaći kiritof jur bio spustio u san. Jur s daleka smo čuli strahovitu larmu. Blizu dolazeći smo zagledali junake, ki su ogromne željezne štajnge njihali iznad sebe i tako signalizirali svoj revir, rujeći oroslanskim glasom. Imala sam posla, da se ne ide zamišati moj ljubljani meda nje. „Ako je pomoć potribna? Triba je zaustaviti gdo, da se ne ča gorjega stane.“ Dokle sam još pokušavala razložiti mu, da u ovoj situaciji nima smisla približiti se ter igrati Robin Hooda, jer u ovu noćnu uru sigurno već nisu bili trizni, je zaglušao žandarski signal. Poskakali su klimpuški matadori od autodromske rampe doli kot froši u

našu pasenu ter skrsnuli u holovajnsku noć i trslja u blizini. To bišu klimpuški junaki moje omladinske dobe.

Uvijek nastupajući u jatru, nagloga temperamenta ter stalno pripravnici na bitku. Istodobno priskoćni, veseli, humorom nadareni i na svoj način pravićni. Pak svenek žajni. Većkrat su me spomenuli na viteze nekih filmov, na bitke Bud Spencera ili drugih poznatih glumcev. Onu dob mi je većkrat išlo po glavi: Klimpušac ne more biti tako pijan, da ne bi bio izvrstan tančoš ili jačkar. Pravoda, iznimke potvrđuju pravilo.

Nekoga dana mi je povidao Klimpušac Štefe Eisner, koga su sva sela od Pajngrta do Uzlopa zvala samo „cifoner“, kako je htela na cogrštofski kiritof teta Marica, staromajka našega krčmara, legendarnoga Gegija, reagirati na pohod klimpuških junakov. Dizeći ruke u zrak je htela zdvojno zakriknuti: „Jezuš, Klimpušci gredu. Sada čedu se opet počet bit ter nam sva stakaoca porazbijat.“

Imala je pravo. Ali – a ovo je ono tipično klimpuško – nisu samo porazbijali, nego i račun škode poravnali. Hiteći stovicu na šank, ili dvi, su mogli reći smijeći se:

„Teta Marica, kupite si nova stakaoca. I Grafl mora živit.“

Grafl biše staklar u Pajngrtu.

Ljeta kašnje su se jedan za drugim oženili, postali kultivirani hižni drugi ter oci. U odredjenu dob, po nekom stakaocu vina ili žganoga, se i danas još rado presiganjaju u svoji spominki iz omladinske dobe.

„Mi smo Briganci. Das wilde Bergvolk.“ Ovo MI je ono, ča naše susjede razlikuje od svih sel u okolici. Ona ćut skupne seoske sredine, pravoga društva, posebnoga postupanja, nadmašuje sve situacije njevoga života. Mogli smo ovu činjenicu dostkrat živo opaziti pri pohodi u klimpuški krčma, na športskom igrališću, po kazališni predstava i u mnogi privatni sastanki. Klimpušci su posebna vrst seoskih tipov. Skoro svaki original. Iako različnoga mišljenja, iako neki politički odaljeni kot sjeverni pol od južnoga, iako na drugi način pomišani, zakvaćeni ili raskvaćeni – kad mora biti, kad situacija potribuje, ili kad se nalazu izvan sela skupadržu kot željezo. „Mi smo Klimpušci“ – ovo je orden, koga sami sebi zadiljuju i koga nosu ponosno. I zasluženo, ako mene pitate. Doživila sam pozitiv-

nu snagu ovoga našega susjedskoga sela stoprv pred kratkim pri pokopu Feliksa Eisnera u Binti.

Ko selo se more dićiti ognjobranskomu društvu, ko se pandiljkom otpodne, u djelatnu dob, u čvrstoj formaciji postavi pred škrinju pokojnoga prijatelja ter se oprostí od njega, kako nek Klimpušci činu. Dostojno, svetačno, ganutljivo, uticajno. I od sebe razumljivo. Ko drugo društvo se postavi u špalir ter izmoli Vjeru Božju i trikrat Očenaš? Na hrvatskom jeziku. U nimškom selu. Ko drugo selo se vozi ukupno osamdeset kilometrov do groba svojega sina, da mu daje zbogom? U broju, ki napuni veliku Bintansku crkvu! Ovo su Klimpušci. Ravni, otvoreni, svojemu vjerni i kroz neku nevidljivu črljenu nit povezani. Črljena u smislu izreke, ne u smislu politike.

Da bi mogla, postavila bi ovomu istaknutomu seoskomu biću pilj. U sredini loze, ka raste velje za klimpuškimi zavrti. Samo, nažalost to nije njeva loza, nego cogrštofska. Činjenica, ka bode u neko klimpuško meso – čavlu spodobno. Ali to je druga priča.